

Fan/modul kodi	Fan/modul turi	Ta'lim tili				Ishlab chiqilgan o'quv yili			
F/1204	ma'buluriy	o'zbek				2023/2024			
Semestr	Har bir semestrda fan/modulning nomi	ECTS - Kreditlar	Haftalik dars soatlari			Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)		
			Jami:	ma'ruza	seminar			amaliy	
2	Falsafa	4	4	60	30	30	0	60	120
	Jami:	4	4	60	30	30	0	60	120

Fan maqsadi (FM)

Fanning maqsadi mazkur Sillabus asosida tavsiflaydi. Ushbu fan talabalarga tashkilotlarda personaliga (fano) rahbarlik qilish amaliy ko'nikmalarini ishlab chiqish uchun nazariy va amaliy asos beradi. Maqsadlar talabalarga quyidagilarni o'rganish imkonini beradi: talabalar dunyoviy, falsafiy va diniy bilimlarni o'rganish asosida, bu bilimlardan ijtimoiy hayotda maqsadli foydalanish va to'g'ri fikrlash mahoratini shakllanirishdan iborat;

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Tarbiya fani (302 KL 36)
2.	Miliy g'oya va ma'naviyat asoslari (302 MMA 14)
3.	Tarix (302 UEYT 15)
4.	Dinshunoslik DIN B204

Ta'lim natijalari (TN)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- dunyo haqidagi eng qadimgi va zamonaviy falsafiy bilimlarni o'rganish asosida professional faoliyatini to'g'ri tashkil etish, ijtimoiy mas'uliyatni oshirish, davlat siyosatiga dahldorlik tuyg'usini shakllantirish; ijtimoiy jarayonlarni mustaqil tahlil qilish, Qadimgi, O'rta asrlar va Yangi davr G'arb falsafasining asosiy g'oyalari, Sharq falsafasining jamiyat taraqqiyotidagi roli, G'arb falsafasi oqimlarining falsafiy mazmun-mohiyatini, G'arb renessansning mohiyatini, uning shakllanishiga o'rta asr Sharq ilm-fani va falsafasining ta'sirini, Yangi va eng yangi davr G'arb falsafasining muhim xususiyatlarini bo'yicha *tasavvurga ega bo'lishi*;
- yangi ontologiyaning yo'nalishlari, gen ontologiyasi, biontologiya, tibbiyot ontologiyasining ijtimoiy ahamiyatini, fizik va falsafiy ontologiyaning o'zaro aloqasi va farqlarini; axborotlashtirish jamiyatda texnologiyalardan foydalanishda inson va jamiyat manfaatlarini himoya qilish, tabiat ontologiyasida biosfera va noosferaning o'rni, ijtimoiy ekologiya, ekologik ta'lim va tarbiya *haqida bilishi va ulardan foydalana olishi*;

- internet ijtimoiy tarmoqlarda axborotni tanlash va ulardan foydalanish usullarini egallashi; o'zining kasbiy faoliyatida mustaqil qarorlar qabul qilishi, bakalavrlarning mos yo'nalishi bo'yicha

raqobatbardosh umumkasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishi, kibernetizm, kibernetik raqonlik (cyberbullying)ga qarshi mafkuraviy immunitet shakllangan bo'lishi, globalshahuv va barqaror taraqqiyotning omillarini, korrupsiyaning global ma'naviy inqiroz oqibati ekanligini bilishi, unga qarshi kurashda dahldorlik tuyg'usini shakllangan bo'lishi, ijtimoiy jarayonlarni prognozlashga olish, tana va ruhiy sog'lik, tafakkur xavfisizligini ta'minlash, sog'lom turmush tarziga rioya qilish, tanqidiy tafakkur imkoniyatlarini jamiyat barqarorligini ta'minlash, ijtimoiy nazoratni oshirish va shaxsiy mas'uliyatni oshirish maqsadlarida foydalanish bo'yicha *mulakat va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak*.

Talabalarining kreditlarini olish tartibi

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda 824-sonli qarori bilan tasdiqlangan "OTMlarda o'quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida Nizom"ning 15- va 30-bandlariga asosan falsafa fanidan 2 - semestrda 120 soat o'quv yuklamasini o'zlashtirgan, fan dasturi (sillabus)da belgilangan baholash baholashiga ko'ra *ijobiy baholani kasbiy kompetensiyalarni yetarli darajada egallagan talabaga 2 - semestrda 4 kredit beriladi*.

Talaba belgilangan *ta'lim olish natijalariga erisha olmagan taqdirda kreditlar berilmaydi*.

Talabalarining bilimni baholash O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablari asosida belgilanadi.

Talabalar bilimni nazorat qilish va baholash mezonlari

(Assessments) (talaba o'zlashtirishini baholash jadvali va mezoni)
Falsafa faniga kunduzgi bakalavr ta'lim yo'nalishlarida 30 soat ma'ruza, 30 soat seminar va 60 mustaqil ta'lim ajratilgan. Universitet nizomi bo'yicha bu 120 soat yuklama hajmiga 4 kredit beriladi. Joriy va oraliq nazoratda talaba jami 50 ball to'plashi mumkin. Talaba yakuniy nazoratda esa 50 ball to'playdi.

JN mezoni:

JN: Talaba seminar mavzu rejasiga tayyorlanib muhokamada qatnasha, har bir mavzu uchun 0,5 ball (30 juftlik uchun) va 1 ballidan (15 juftlik uchun) berib boriladi, jami 15 ball (30*0,5=15 va 15*1=15) to'playdi hamda 5 ball kreativ fikri uchun beriladi. Har bir seminar mashg'ulotida bita seminar va bita mustaqil ish mavzusini topshirishi lozim. Sirqi ta'lim yo'nalishi talabalariga 5 ta mavzu bo'yicha har bir mavzu uchun 4 ballidan berib boriladi, jami 20 ball (5*4=20) to'playdi

JN balllar(20ball) konvertatsiyasi

Baho	Ball	o'zlashtirish
"5"	18-20	90-100%
"4"	14-17	70-89,9%
"3"	12-13	60-69,9%
"2"	11	0-59,9%

ON mezoni (30ball)

ON: Oraliq nazorat ma'ruza mashg'uloti tugagandan so'ng o'tkaziladi. Oraliq nazoratda talabaga test yoki yozma savollar beriladi.

ON balllar konvertatsiyasi:

baho	Ball	o'zlashtirish

"5"	27-30	90-100%
"4"	21-26	70-89,9%
"3"	18-20	60-69,9%
"2"	17	0-59,9%

YAN mezon(Sohal)

YAN: Yakuniy nazorat test shaklida o'tkazilisa, talabaga 30 ta test beriladi va har bir to'g'ri javobi uchun 1 balidan beriladi. Jami 30 ball. Agar, yakuniy nazorat yozma ish shaklida o'tkazilisa, talabaga 3 ta savol o'tilgan mavzulardan beriladi va har bir yozma savol javobi uchun 10 ball beriladi. Jami 30 ball. Mustaqil ish topshiriqlaridagi vazifalarni "og'zaki" yozma vas slaid shaklida himoya qilinadi. Talabning nurg madaniyati kreativ fikrlashiga va qo'yilgan topshiriqqa mustaqil yondoshuviga qarab 20 ball beriladi. Mustaqil ta'limdan jami 20 ball to'playdi.

YAN ballr konvertatsiyasi

Baho	Ball	o'zlashtirish
"5" baho	45-50	90-100%
"4" baho	35-44	70-89,9%
"3" baho	30-34	60-69,9%
"2" baho	29	0-59,9%

1-Izoh: O'ROO'MT'ning 2018 yil 9-avgustdagi 19-2018-son buyruqi (OTM talabalar bitimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi nizom) **1-jadvali** (baholashni "5" baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish jadvali) **2- jadval** (Oliy ta'lim talabalar o'zlashtirishni baholash tizimlarini qiyosiy taqqoslash jadvali **O'zbekiston tizimi**) asosan konvertatsiya qilinadi.

2-Izoh: V.Mning 2020 yil 31 dekabrda 824-sonli (OTM ta'lim jarayonini tashkili etish bilan bogliq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida) qarori **1-Ilovasii** (OTM o' quv jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish tartibi to'g'risida nizom) ning 1-bob 1-4 bandi, 4-bob 11-14 bandi, 6-bob 29-30-31 bandi, 8-bob 41 bandiga muvofiq kredit beriladi.

Talabani orqliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o' quv mashg' ulotlari daromida olgan baholari inobatiga olinadi.

Nazoratlarining o'tkazilishi muddatlari muqyan o' quv yilida tasdiqlangan o' quv jarayoni jadvali asosida tashkili etiladi.

Talabalar o'zlashtirishini baholash tizimlarini qiyosiy taqqoslash

JADVALI

"5" baholik tizimi	Yevropa kredit transfer tizimi (ESTS-European Credit Transfer System)	"100" ballik shkala (%)
"5"(a1o)	"A"	90—100
"4"(yaxshi)	"B"	70—89,9
	"C"	
	"D"	
	"E"	
	"FX"	
	"F"	
"2"(qoniqarsiz)		0—59,9

Ma'ruza mashg' ulotlarining soatlar bo'yicha taqsimlanishi:

Fan mazmuni

Mashg' ulotlar shakli: ma'ruza (M) (2-semester)

1-MODUL. FALSIFA (PHILOSOPHIA)

M1	Falsifa va uning jamiyat hayotidagi roli	2
M2	Falsafiy tafakkur taraqqiyot bosqichlari: Sharq falsafasi	2
M3	Falsafiy tafakkur taraqqiyoti bosqichlari: G'arb falsafasi	2
M4	Borliq (ontologiya) va rivojlanish falsafasi	2
M5	Bilish falsafasi (gnoseologiya)	2
M6	Mantiq	2
M7	Tafakkur shakllari: tushuncha, hukm va xulosa.	2
M8	Jamiyat falsafasi	2
M9	Inson falsafasi (falsafiy antropologiya)	2
M10	Qadriyatlar falsafasi (aksiologiya)	2

2-MODUL. AXLOQ VA NAFOSAT FALSAFASI. KORRUPTSIVA - HOZIRGI

ZAMON GLOBAL MUAMMOSI SHFATIDA

M11	Axloq falsafasi (Etika)	2
M12	Nafosat falsafasi (Estetika)	2
M13	Globallashuv va bargaror taraqqiyot falsafasi	2
M14	Korruptsiyaga qarshi kurashning jahon tajribasi	2
M15	O'zbekistonning korruptsiyaga qarshi kurash siyosati	2
Mashg' ulotlar shakli: seminar mashg' ulot (A) (2-semester) (list of seminar topics)		
A1	Falsafa va uning jamiyat hayotidagi roli	2
A2	Falsafiy tafakkur taraqqiyot bosqichlari: Sharq falsafasi	2
A3	Falsafiy tafakkur taraqqiyoti bosqichlari: G'arb falsafasi	2
A4	Borliq (ontologiya) va rivojlanish falsafasi	2
A5	Bilish falsafasi (gnoseologiya)	2
A6	Mantiq	2
A7	Tafakkur shakllari: tushuncha, hukm va xulosa.	2
A8	Jamiyat falsafasi	2
A9	Inson falsafasi (Falsafiy antropologiya)	2
A10	Qadriyatlar falsafasi (aksiologiya)	2
A11	Axloq falsafasi (Etika)	2
A12	Nafosat falsafasi (Estetika)	2
A13	Globallashuv va bargaror taraqqiyot falsafasi	2
A14	Korruptsiyaga qarshi kurashning jahon tajribasi	2
A15	O'zbekistonning korruptsiyaga qarshi kurash siyosati	2

MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR
(Independent study and independent work)

T/r	Mustaqil ta'lim (MT) (2-semester) Mavzular nomi	Shakli	s/h
1	Dunyogaramning mohiyati, tuzilishi va asosiy funksiyalari.	Og'zaki	2
2	Qadimgi Sharqda asotiriy tasavvurlar va falsafiy bilimlarning paydo bo'lishi.	Yozma	2
3	Ilk o' rta asr Sharq falsafasi va uyg' onish davri.	Slaid	2
4	O' rta asr Sharq falsafasi va uyg' onish davri xususiyatlari.	Og'zaki	2
5	Yangi davr Sharq tasavvufi.	Yozma	2

6	Falsafa va tabiiy ilmiy fanlarda borliqning mohiyatiga oid konsepsiyalar.	Slaid	2
7	Rivojlanishning umumiy qonunlari va kategoriyalari.	Og'zaki	2
8	Hissiy, empirik, nazariy, mantiqiy, intuitiv, bilish darajalarining o'zaro aloqasi va farqi.	Yozma	2
9	Jamiyat taraqqiyotida tarixning mazmuni, yo'nalishlari va konsepsiyalari.	Slaid	2
10	Ommaviy madaniyatning shakllanish tarixi va uning turlari: aksilmadaniyat, submadaniyat, populyar madaniyat, ekran madaniyati.	Og'zaki	2
11	Insonni tushunishga dualizm va monizm nuqtai nazaridan yondashuv.	Yozma	2
12	Qadriyat tushunchasining ma'nosi va uning umumiy tavsifi.	Slaid	2
13	Qadriyat nazariyasining shakllanish tarixi.	Og'zaki	2
14	Ehtikaning mohiyati va ahamiyati.	Yozma	2
15	Zamonaviy axloqiy tashviqatda kosmopolitizmga moyillik.	Slaid	2
16	Siyosiy axloq professional etika va yangi axloq siyosati.	Og'zaki	2
17	Olamni virtual va vizual estetik tatrok ehtishning farqlari.	Yozma	2
18	Globallashuv, globalistika va barqaror taraqqiyot jarayonlarining mohiyati.	Slaid	2
19	Barqaror taraqqiyotni ta'minlashda globallashuvning ijobiy va salbiy yo'nalishlari.	Og'zaki	2
20	Global muammolarning mezonlari va darajalari.	Yozma	2
21	Pandemiya - XXI asrning global muammosi va uning oqibatlari.	Slaid	2
22	Korupsiyaga qarshi kurash bo'yicha xalqaro qonunlar va qatorlarning O'zbekistonda ratifikatsiya qilishning ahamiyati, iqtisodiy-siyosiy va ijtimoiy-huquqiy mexanizmlari.	Og'zaki	2
23	Mantliq tafakkur shakllari va qonunlarini o'rganuvchi fan sohasi sifatida.	Yozma	2
24	Tafakkurning mantiqiy shakllari va qonunlari	Slaid	2
25	Tushuncha - predmetlarning umumiy, muhim belgilarini aks ettiruvchi mantiqiy shakl	Og'zaki	2
26	Tushunchalarni bo'lishning maqsadi va tuzilishi.	Yozma	2
27	Xulosa chiqarishning umumiy mantiqiy tavsifi.	Slaid	2
28	Dalillash va ishonch-e'tiqodning shakllanish jarayoni.	Og'zaki	2
29	O'zbekiston respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" kitobida rivojlanish modeli va Uchinchi renessans tushunchalari	Yozma	2
30	Amaliy loyihalar: "Mening oilam - mening baxtim", "Ustozim - hayotim chirog'i", "Mening mahallam - mening faxrim", "Mahallamning olim va ziyoli insonlari", "Mening hayot falsafam"	Slaid	2
	Jami		60

Asosiy adabiyotlar

1. Davlatov Z., Shestshamedova N., Qahharova M., Nurmatova M., Husanov B., Sulponova A. Falsafa. - Toshkent: TMU, 2019
2. Madaeva Sh. Shestshamedova N. va boshqalar. Falsafa - o'quv qo'llanmasi - Toshkent: 2019
3. Muhammadijonova L.A. L.A. Abdulla Sher. Shodimetova G. Axloq falsafasi. - Toshkent: Vneshtinvestprom, 2023
4. Saifnarzov I. Mukhtorov A., Sulpanov T., Usmonov F. Falsafa. Darslik - T.: Innovasion rivojlanish nashriyot - matbaa uyi, 2021. -424 b.
5. Сайфназаров И.С., Абдуллаханова Г.С., Эриқазаров Д.З. Философия (Логика, Этика, Эстетика). Учебное пособие для высших учебных заведений. ЛАМБЕРТ Академик Publishing RU. 2019. -134 стр.
6. Shestshamedova N. Falsafa. - Toshkent: Idris Abdurauuf Nashr, 2021. 667-b

O'qish uchun adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'tarimiz. T. 1. - Toshkent O'zbekiston, 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson huquqlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan taninadli marosimidagi ma'ruzasi. - Toshkent: O'zbekiston, 2017.
3. Muhammadijonova L.A. Davlat xizmatchisi etikasi va imidi. - Toshkent: Universitet, 2017.
4. Rumiy J. Yetti majlis. - Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019
5. Rumiy J. Masnaviy. 40 p'oyatga shax. -Toshkent: Navruz, 2019
6. Y'zbekistonning korruptsiyaga qarshi kurash strategiyasi / Aliyev B., Muxtarov A., Hopov T. ma'nos. / Uxva kulpana. Toshkent: TDNY, 2022. -320b.
7. Nomonli Saifnazarov. Yilni Y'zbekiston-inson kadri ulug'langan yurt. T.: ILM ZAB-ZAKOVAT M'YDK, 2023. -209 b.
8. O'zbekiston falsafasi tarixi. Aliqulov X. mas'ul muharrir, mualliflar jamoasi. -Toshkent: Nozhir, 2013
9. Sharipov M. Mantiq. - Toshkent: 2003
10. Shestshamedova N.A. Gnoseologiya-bilish nazariyasi. -Toshkent: Nozhir, 2009
11. Shestshamedova N.A. Borliq va rivojlanish falsafasi. -Toshkent: Nozhir, 2018
12. Shestshamedova N.A. Inson falsafasi. -Toshkent: Innovatsiya-Ziyo 2021
13. Shestshamedova N.A. Falsafa - Toshkent: Idris Abdurauuf nashr. 2021. 633 b.
14. Shestshamedova N.A. Korruptsiyning sabablari va shakllari//Falsafa va hayot. 2019. № B. 39-55.
15. K. S. Guttenplan, J. Horroby, C. Janaway. Reading philosophy. Blackwell Publishers Ltd. UK. 2003. R - 341.

Axborot manbalari

1. www.ziyoue.uz
2. www.edu.uz.
3. www.google.uz
4. www.gov.uz.

Muallif:	Anvar Buranov, ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi katta o'qituvchisi
E-mail:	musunnurkholoblar@gmail.com
Tashkilot:	Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti, ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasi
Taqrizchilar:	Sattorov V.N. (imzo) Musaev M.T. (imzo) Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi huzuridagi ijtimoiy-ma'naviy tadqiqotlar instituti bo'lim boshlig'i, siyosiy fanlari doktori (DSc)

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Falsafa fani syllabusi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2023 yil "___"avgustdagi yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Falsafa fanidan ishchi o'quv dasturi (syllabusi) ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasining 2023 yil ___avgustdagi 1-son yig'ilishida muhokama qilingan va ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqargama boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

V. Nazarov

B. Elov

I. Aslonov

JRU oluvchisi

7
Books d. Navoiyeva